

باز شناسی انقلاب اسلامی ایران

علی سعیدی شاهرودی

دانشگاه عالی دفاع ملی

۱۳۹۰

سرشناسه: سعیدی شاهرودی، علی

عنوان و نام پدیدآورنده: بازشناسی انقلاب اسلامی ایران/ علی سعیدی شاهرودی/ تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی،

انتشارات داعا، ۱۳۹۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۹۱-۱۲-۱

مشخصات ظاهری: ۲۹۴ صفحه تک رنگ، جلد رنگی

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا- کلمات کلیدی

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

بازشناسی انقلاب اسلامی ایران

تألیف: علی سعیدی شاهرودی

ویراستار علمی: حجت الاسلام غلامرضا صفایی

مترجم: هادی جمشیدیان

صفحه آرا و طراح: جلد: مید مجتبی عادل

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۹۱-۱۲-۱

بها: ۱۰۰۰۰۰ ریال

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۰

تیراژ: ۳۰۰۰ جلد

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: انتشارات داعا

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی (داعا)

نشانی انتشارات: تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از انویار هسگام،

دانشگاه عالی دفاع ملی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی، تلفن ۲۲۹۷۰۲۲۲

نشانی اینترنتی: www.sndu.ac.ir

فهرست

عنوان	صفحه
سخن ناشر.....	۱۱
مقدمه.....	۱۳
پیشگفتار.....	۱۷
شرایط سیاسی حاکم بر جهان در عصر پیدایش انقلاب.....	۱۷
ویژگی های انقلاب اسلامی.....	۱۸
انقلاب اسلامی و تهدیدات.....	۲۱
انقلاب اسلامی و متغیرها.....	۲۴
الف - متغیرهای بین المللی.....	۲۴
ب - متغیرهای منطقه ای.....	۲۶
ج - متغیرهای داخلی.....	۲۹
ریشه های جانش چیست؟.....	۳۳
فصل اول: تبارشناسی انقلاب اسلامی.....	۳۵
۱) انواع جهان بینی فرا رو.....	۳۷
۲) نماد و برآیند جهان بینی.....	۳۷
۳) مکتب های برخاسته از جهان بینی ها.....	۳۸
۴) انقلاب های برخاسته از مکاتب.....	۳۸
۵) نظام های برخاسته از انقلاب های معاصر.....	۳۹
۶) قلمرو پاسخگویی مکاتب و نظام های سیاسی.....	۴۰
۷) مکتب های مدعی پاسخگویی.....	۴۱
الف) آیین مسیحیت.....	۴۱
ب - مکتب لیبرالیسم.....	۴۳
ظرفیت لیبرالیسم در کارآمدی و پاسخگویی.....	۴۶
شاخص های منفی لیبرالیسم.....	۴۷

۴۹	شاخصه های اصلی ماتریالیسم
۴۹	ظرفیت ماتریالیسم در پاسخگویی و کارآمدی
۵۰	مکتب توحیدی اسلام
۵۱	شاخص های مکتب اسلام
۵۵	فصل دوم: شناخت ماهیت انقلاب اسلامی
۵۷	رابطه بین جهان بینی و نظام های سیاسی
۵۹	شاخص های نظام سیاسی مطلوب
۶۰	امکان دستیابی به رهبری و قانون مطلوب
۶۱	مکتب ها و راه کارها
۶۱	مکتب های مادی
۶۲	مکتب های الهی
۶۵	فصل سوم: انقلاب اسلامی و اهداف
۶۷	رابطه جهان بینی با اهداف نظام سیاسی
۶۹	دیدگاه های پیرامون اهداف در نظام های سیاسی
۷۳	چگونگی جهت گیری در تحقق اهداف کلان
۷۷	فصل چهارم: انقلاب اسلامی و مشروعیت
۸۰	دیدگاه ها پیرامون منشأ مشروعیت
۸۱	منشأ مشروعیت از نگاه مکتب های مادی
۸۲	منشأ مشروعیت از منظر مکتب های توحیدی
۸۸	منشأ مشروعیت در قوانین
۹۰	شاخص های مطلوبیت مدیریت و قانون
۹۱	شاخص های قانون و مدیریت مطلوب
۹۳	سازو کار مکتب های الهی در دستیابی به مطلوبیت
۹۵	سلسله مراتب ولایت الهی در جامعه
۱۰۱	فصل پنجم: انقلاب اسلامی و مقبولیت مردمی
۱۰۳	دیدگاه ها پیرامون نقش و جایگاه مردم

۱۰۴	مکتب ها و نگرش به جایگاه مردم
۱۰۵	دلایل مشروعیت الهی
۱۰۶	دلایل مقبولیت مردمی
۱۰۸	رابطه مشروعیت با مقبولیت
۱۱۰	مردم و تکلیف اطاعت از حاکمیت دینی
۱۱۲	رابطه بین امامت و نبوت
۱۱۳	تکلیف مردم در قبال ولی فقیه
۱۱۷	فصل ششم: انقلاب اسلامی و ولایت فقیه
۱۱۹	پیشینه اعمال ولایت فقیه
۱۲۴	دلایل ولایت فقیه
۱۲۵	گستره قلمرو ولایت فقیه
۱۲۶	ولایت فقیه و تعدد مراجع تقلید
۱۲۹	میزان تبعیت از ولی فقیه در مقایسه با امام معصوم (علیه السلام)
۱۳۱	فصل هفتم: انقلاب اسلامی و جامعیت
۱۳۴	جامعیت در نگاه مکتب ها
۱۳۵	دلایل جامعیت دین
۱۳۸	پدیده سکولاریسم و رابطه آن با جامعیت
۱۴۰	رابطه سکولاریسم با مکتب اسلام
۱۴۲	دلایل عدم تفکیک دین از سیاست
۱۴۳	سکولاریسم در ایران
۱۴۵	فصل هشتم: انقلاب اسلامی و آزادی
۱۴۸	پیشینه بحث آزادی
۱۴۹	قرآن و تأکید بر آزادی
۱۵۰	جبری بودن اختیار انسان
۱۵۱	رابطه جهان بینی با آزادی
۱۵۱	ارزیابی آزادی در جهان بینی ها

۱۵۶	حدود قلمرو آزادی
۱۵۹	فصل نهم: انقلاب اسلامی و عدالت
۱۶۱	مفهوم عدل و عدالت
۱۶۲	دیدگاه فرق اسلامی در مورد عدالت
۱۶۳	رابطه جهان بینی با عدالت در نظام های سیاسی
۱۶۸	سازوکارهای تضمین تحقق عدالت
۱۷۱	فصل دهم: انقلاب اسلامی و چگونگی تحقق اهداف
۱۷۳	مراحل تحقق اهداف در انقلاب های مکتبی
۱۸۳	ارزیابی میزان تحقق اهداف در انقلاب اسلامی
۱۸۵	شکل گیری دولت اسلامی
۱۸۷	مدیریت
۱۸۹	شکل گیری جامعه اسلامی
۱۹۱	فصل یازدهم: انقلاب اسلامی و تعامل حوزه دین با دولت
۱۹۳	تعامل دین و دولت در نگرش نظام های سیاسی
۱۹۵	تعامل دین با دولت از منظر حکومت دینی
۲۰۵	فصل دوازدهم: انقلاب اسلامی و دستاوردها
۲۰۷	ابعاد دستاوردها
۲۰۸	دستاوردهای زیربنایی
۲۱۱	دستاوردهای داخلی
۲۱۴	دستاوردهای بین المللی
۲۲۱	فصل سیزدهم: انقلاب اسلامی و عوامل پیدایش و بقاء
۲۲۳	دیدگاه ها پیرامون علل و عوامل پیروزی ها و شکست ها
۲۲۳	اول: تحلیل پدیده ها و حوادث بر مبنای تصادف
۲۲۵	دلایل قانونمند بودن تاریخ
۲۲۷	عوامل زیربنایی انقلاب های توحیدی

۲۳۱	فصل چهاردهم: انقلاب اسلامی و دیگر انقلاب‌ها
۲۳۳	بخش اول: مقایسه انقلاب اسلامی ایران با انقلاب‌های معاصر
۲۳۳	بخش دوم: مقایسه انقلاب اسلامی با انقلاب‌های توحیدی
۲۳۹	الف: اصول و محورهای مشترک در انقلاب‌های توحیدی
۲۵۳	جبهه‌بندی دشمنان
۲۵۵	انقلاب اسلامی با رهبری پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله وسلم)
۲۵۷	فصل پانزدهم: گفتمان انقلاب اسلامی و دیگر گفتمان‌ها
۲۶۰	الف: گفتمان‌های مطرح در سطح منطقه خاورمیانه
۲۶۴	ب: گفتمان‌های تاریخ معاصر ایران
۲۷۳	ملاک حقانیت گفتمان
۲۷۶	معیارهای گفتمان امام خمینی (ره)
۲۸۶	ملاک سنجش، صحت گفتمان در عصر غیبت
۲۸۷	گفتمان‌های چالشی در سه دهه انقلاب اسلامی
۲۸۸	معیارهای سنجش گفتمان حق با دیگر گفتمان‌ها
۲۹۱	برآیند بحث گفتمانی
۲۹۲	فهرست منابع

سخن ناشر

دانشگاه عالی دفاع ملی به عنوان ساز و کاری علمی و سازمانی در توسعه ادبیات راهبردی و آموزش مدیران عالی کشور در حوزه مسایل راهبردی- دفاعی- امنیتی، با بهره گیری از بنیان ها و نظریه های بومی، در صدد تدوین راهبردهای تعالی بخش به منظور تحقق اهداف مضبعت از رسالت و مأموریت علمی خویش است.

این دانشگاه از مراکز علمی کلیدی و حساس در عرصه مسایل راهبردی است که از بدو تشکیل و راه اندازی آن پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در صحنه آموزش مسایل دفاعی- امنیتی به منظور کارسازی متناسب با اهداف مقدس جمهوری اسلامی در سطوح مدیران عالی کشوری و لشکری پیش قدم بوده و وظیفه خطیر خود در جهت آموزش فرماندهان و مدیران عالی رتبه کشور را بر اساس لوحه تمامی برنامه ها قرار داده است. این امر هنگامی مهم تر می نماید که نگاهی پژوهشی و عمیق به پیرامون کشور، منطقه و جهان داشته باشیم؛ چراکه با ظهور تهدیدات نوین در عرصه بین الملل، لزوم داشتن چنین کانونی برای به هنگام نگاه داشتن دانش مدیران عالی و فرماندهان نظامی کاملاً ملموس خواهد بود. از سوی دیگر ایده ی ایجاد تمدنی بزرگ موجب می شود تا این تلاش و تعهد موجب توسعه همکاری ها و ترغیب سازمان هایی گردد که برای پیروی از این هدف متعالی و ایجاد تحول در برنامه ها و فعالیت ها تولید و توزیع ادبیات راهبردی را یاری نماید.

با نگرش به این رویکرد و اهمیت موضوع، لزوم تولید و توزیع ادبیات راهبردی در دانشگاه که ماحصل تلاش اساتید و فرهیختگان متخصص در علوم راهبردی و دانش آموختگانی است که با نهایت تلاش و کوشش مدت زمان مفیدی از دوران زندگی خود را جهت فراگیری مفاهیم و اصول علوم راهبردی و تدوین رساله ی دکتری در دانشگاه طی نموده اند، نمایان می گردد. در این راستا انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی در سه حوزه ی مدیریت راهبردی، دفاع ملی و امنیت ملی با اهتمام به برنامه ها و در چارچوب اهداف و مفاهیم عالیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تدابیر رهبر معظم انقلاب اسلامی و فرماندهی کل قوا حضرت آیت الله العظمی خامنه ای (مد ظله العالی)، سعی در انتقال مفاهیم و آموزه های خود به

سطوح مختلف مدیران و ارکان جامعه داشته و در این بستر دست‌های پرتوانی که نیل به این اهداف را تسهیل می‌نمایند به گرمی می‌فشارد.

و ماتوفیقی الا بالله

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

www.ketab.ir

انقلاب اسلامی ایران به یقین یکی از اعجاب انگیزترین حوادث و پدیده های واپسین دهه های هزاره دوم میلادی در سال ۱۹۷۹ بود. وقوع انقلاب برای همه ملل و مردم جهان یک پدیده و رخداد عظیم و به یاد ماندنی است. اما انقلاب اسلامی ایران به لحاظ ماهیت و شرایط زمانی، مکانی، و ابعاد آن از حساسیت و اهمیت بالایی برخوردار است. به همین سبب شناخت ماهیت، اهداف و دستاوردهای آن از لحاظ علمی، نظری، ساختاری و کارآمدی جذابیت و مطلوبیت بیشتری دارد.

انقلاب اسلامی ایران در شرایطی به وقوع پیوست که نظام جهانی به شدت از رابطه دو ابرقدرت متأثر بود و کشورهای جهان در دو قطب و بلوک شرق و غرب قرار گرفته و کشمکش ها و رقابت های آشکار و پنهان آمریکا و شوروی در وقایع ملی و منطقه ای کشورمان تأثیرگذار بود. رقابت دو ابر قدرت در توسعه قلمرو سلطه و دستیابی به قدرت تسلیحاتی برتر، کشورها و مناطق زیادی از جهان را با چالش مواجه می ساخت، وقوع یک انقلاب بزرگ سیاسی، اجتماعی با تکیه بر جهان بینی و حیانی در یکی از مهمترین مناطق استراتژیک جهان در حوزه نفوذ آمریکا و غرب و در همسایگی امپراتور شوروی پدیده ای بسیار عجیب و مهم بود.

دو امپراطوری غرب و شرق، جهان را به دو نیم تقسیم کرده و در مسیر توسعه قدرت و منطقه نفوذ فارغ از هر گونه مانع و تهدید جدی قرار داشتند که ناگهان رویداد عظیمی خارج از اراده دو اردوگاه استکباری با شعار نه شرقی نه غربی با محوریت اسلام ناب به حاکمان کاخ سفید و کرملین شوک بزرگی وارد نمود که تا به خود آمدند تحولات گسترده ی در یافت سیاسی و اجتماعی جوامع بشری با تأثیرپذیری از این انقلاب را شاهد بودند. ملت های جهان آن چه که در پیش روی خود می پنداشتند دو مدل از نظام های سیاسی برخاسته از جهان بینی مادی بود، یکی متکی به ماتریالیسم و اصالت ماده و دیگری متکی به لیبرالیسم و اصالت فرد، و راه سومی را بشرنمی شناخت و این بار این انقلاب اسلامی ایران بود که با نفی جهان بینی مادی و نظام های سیاسی حاکم بر جهان با تکیه بر جهان بینی الهی و توحیدی مدل جدیدی را عرضه کرد و افق روشنی را در جلوی پای بشریت قرار داد.

انقلاب اسلامی ایران توانست علاوه بر تأثیر گذاری بر حوزه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی در قلمرو مفاهیم و نظریه پردازی سیاسی، اجتماعی مربوط به انقلاب‌ها، دگرگونی ایجاد نموده و با تکیه بر جهان بینی توحیدی و الهی بر تئوری انقلاب بر اساس تضاد طبقاتی، خط بطلان بکشد و زمینه افول ماتریالیسم را فراهم سازد. لذا نظریه انقلاب بر مبنای تضاد طبقاتی، که انقلاب در جوامع را پیش بینی می کرد نتوانست این انقلاب را پیش بینی نماید.

اگر در گذشته برخی رهبران فلسطین با تکیه بر اندیشه مادی گرایی در صدد نجات فلسطین بودند امروز همه رهبران معتقدند تنها با تکیه بر جهان بینی توحیدی می توان فلسطین را آزاد کرد.

شعار ضد امپریالیستی انقلاب اسلامی ایران با تکیه بر عدالت اجتماعی و نهضت بیداری جهان اسلام، جریان لیبرال دموکراسی و تمدن غرب را زیر سؤال برد و جهان شمولی ابر قدرت آمریکا را با چالش جدی مواجه ساخت.

انقلاب اسلامی ایران به عنوان یک حادثه مهم، ریشه در تاریخ تمدن، جغرافیا و اعتقاد جامعه ایرانی دارد و با عبور از جریانات و تحولات و تکیه به اسلام ناب، الگویی بدیع از نظام سیاسی را به بشریت گرفتار در دوله قبیله‌ای کاپیتالیسم و سوسیالیسم ارائه نمود، که با تفسیری نوین از متون دینی و اسلام راسخ در صدد ارائه تجربه ای نو در پی ریزی یک زندگی سیاسی متکی بر فضیلت‌ها، آرمانها و ارزشهای دینی است.

انقلاب اسلامی ایران بر خلاف جنبش‌ها و نهضت‌های پیشین در ایران و منطقه خاورمیانه که در قالب ناسیونالیسم، دموکراسی و مشروطه و با تأثیر پذیری از انقلاب سوسیالیستی شوروی که آمیخته با هویت غربی یا التقاطی از فرهنگ غرب و شرق بود شکل گرفت و این بار نهاد مرجعیت و روحانیت و بطور خاص امام خمینی^(ع) با تکیه بر رسالت و مسئولیت خود و بر اسلام ناب و الگوگیری از انقلاب اسلامی به رهبری پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) و سیره و سنت امیرالمومنین (علیه السلام) تفسیر و تحلیل جدیدی از اهداف و آرمانهای اصیل، با تصحیح تفکرات و شیوه‌های گذشته، انقلاب عظیمی را بنا نهاد که منشأ تحولات عمیق و گسترده ای در جامعه ایران و سطح منطقه خاورمیانه و جغرافیای جهان اسلام و درگستره جامعه بین الملل گردید.

از این رو اهمیت بررسی و واکاوی انقلاب اسلامی ایران در این مسئله نهفته است که این انقلاب با بهره مندی از نظام و اندیشه بدیع و عمیق توانست ارتباط خود را با پیشینه و

ریشه‌های اصیل دینی، به صورت یک بدیل و مدل زندهٔ سیاسی در عرصهٔ منطقه‌ای و بین‌المللی جلوه نماید و نظامی نوین را بر پایهٔ مبانی دینی و ارزش‌های الهی شکل دهد.

علی سعیدی شاهرودی

www.ketab.ir

پیشگفتار

موضوعی که مورد بحث قرار می‌گیرد «بازشناسی انقلاب اسلامی ایران» است. انقلابی که به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران تبدیل و از آن به «حاکمیت دینی» و «حاکمیت ولایت فقیه» تعبیر می‌شود.

انقلاب اسلامی ایران در واپسین دهه‌های هزاره دوم میلادی، بر مبنای جهان بینی توحیدی و اتکاء به خدا محوری، زلزله عظیمی را در ارکان نظام‌های لیبرالیستی و سوسیالیستی به وجود آورد و اعتبار آنان را به شدت زیر سؤال برد.

حاکمیت دینی با تکیه بر مکتب حیات‌بخش اسلام ناب، هویت و اصالت مکتب‌های لیبرالیسم و ماتریالیسم را به چالش کشید و اصالت مکتب اسلام را در پیش روی، بشریت محصور شده در چرخه دو جهان بینی مادی قرار داد.

نظام اسلامی در ایران با اتکاء به خدائنگری، انسان نگری و جامعه نگری، کارایی و کارآمدی نظام‌های مبتنی بر انسان نگری تک بعدی و ماده محوری را به چالش کشید و آزمون موفقیت را در برابر بشریت از خود نشان داد و با تکیه بر مردم سالاری دینی، نظام‌های مدعی دموکراسی را به رقابت طلبیده و در استقرار دموکراسی واقعی در برابر دیگر نظام‌ها پیشتاز و جلودار گردید.

شرایط سیاسی حاکم بر جهان در عصر پیدایش انقلاب

شکل گیری انقلاب اسلامی ایران با ویژگی‌های انحصاری خودش، در دهه پایانی قرن بیستم میلادی، با شرایط خاص، حاکم بر وضعیت سیاسی و مهندسی قدرت‌ها مواجه بود. جهت گیری‌ها و ارزیابی این شرایط می‌تواند اهمیت و عظمت انقلاب‌ها را نمایان سازد.

الف - دو قطبی بودن بافت قدرت

انقلاب اسلامی ایران در دوره‌ای شکل گرفت که جهان و عرصه قدرت به قطب کاپیتالیسم و سوسیالیسم تقسیم شده بود و نظام‌های سیاسی به ناچار برای حفظ موجودیت خود می‌بایست زیر سیطره امپریالیسم غرب به رهبری آمریکا یا زیر سطره امپریالیسم شرق به رهبری شوروی قرار گیرند. البته در این میان کشورهایی بودند که شعار بی طرفی سر می‌دادند. لیستی هم بنام کشورهای عدم تعهد مطرح بود، اما همان کشورهای غیر متعهد نیز به نوعی به یکی از دو ابر قدرت وابستگی داشتند.

ب - افول تفکر بیداری دینی و سرخوردگی جوامع اسلامی

اگرچه در یک صدسال تاریخ معاصر، شخصیت‌هایی همچون اقبال لاهوری، کواکبی، کاشف الغطاء، سید قطب و سید جمال الدین اسدآبادی، منادی بیداری اسلامی بوده‌اند اما به جهت سلطه استعمار و حاکمان دست‌نشانده در بسیاری از جغرافیای جهان اسلام، اندیشه بیداری و بازگشت به اسلام چندان فضایی را در دست نداشت. بلکه بسیاری از کشورهای اسلامی تحت تأثیر انقلاب اکتبر شوروی و جریان چپ مارکسیستی قرار گرفته بودند و نجات خود را از زیر سلطه امپریالیسم آمریکا، در گرایش به اندیشه مارکسیستی تصور می‌کردند.

انقلاب اسلامی ایران پندار خود بافته مارکس که «دین افیون ملت‌هاست» را باطل کرد و با یک نهضت همه‌جانبه، زمینه بیداری مسلمانان و حیات نوین اسلام را در جغرافیای جهان اسلام فراهم نمود.

ج - قرار گرفتن ایران زیر سلطه آمریکا

به رغم مسلمان بودن اکثر قریب به اتفاق ملت ایران و حاکمیت فرهنگ تشیع حکومت ایران به لحاظ سلطه شاهان و وابستگی شدید آنان به قدرت‌های استعماری، همچون انگلستان و آمریکا، همواره به غرب وابسته بوده است. در دهه‌های قبل از انقلاب اسلامی، حکومت ایران با توجه به هم‌مرز بودن با اتحاد جماهیر شوروی سابق، جزو اقمار آمریکا و به عنوان ژاندارم منطقه خاورمیانه و حافظ منافع و قلمرو راهبردی آمریکا به شمار می‌آمد.

انقلاب شکوهمند اسلامی ایران توانست دست آمریکا را از سلطه بر ایران قطع و مهم‌ترین اهرم استکبار را از کار بیندازد. به طور کلی انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۹۷۹ نه تنها زمینه ساز تحول عظیم در وضعیت ایران گردید، بلکه تأثیر گسترده و شگرفی در منطقه خاور میانه و عرصه جهانی از خود به جای گذاشت.

ویژگی‌های انقلاب اسلامی

انقلاب اسلامی ایران با توجه به ویژگی‌های منحصر به فرد خود با انقلاب‌های معاصر متفاوت بوده و نقطه عطفی در تاریخ انقلاب‌ها به شمار می‌آید. بنابراین مرور به برخی از این ویژگی‌ها مفید خواهد بود.

۱ - عدم وابستگی به غرب و شرق با شعار نه شرقی و نه غربی

همواره ایجاد یک نظام مستقل بدون اتکاء به ابرقدرت‌ها دور از تصور جهانیان و قدرت‌های استکباری به شمار می‌آمد. اما با پیدایش انقلاب اسلامی ایران این واقعیت محقق شد و

نظام مقدس جمهوری اسلامی به عنوان نظام مستقل و خارج از اردوگاه شرق و غرب شکل گرفت.

۲- مکتبی، اسلامی و دینی

اگر چه در تاریخ معاصر بشریت شاهد انقلاب‌هایی، متکی به مکتب‌ها، با ماهیت سیاسی و اقتصادی، همچون انقلاب کبیر فرانسه و انقلاب اکتبر شوروی بود ولی انقلابی برخاسته از اندیشه الهی و متکی به آیین و مکتب اسلام را تجربه نکرده بود. انقلاب اسلامی ایران ایده نوینی فرا روی بشر قرار داد و افق جدیدی را پیش روی جهانیان گشود که می‌توان انقلاب و نظامی را بر پایه اعتقاد دینی و آیین آسمانی بنا نهاد.

۳- انکاء به رهبری الهی و دینی

در تاریخ معاصر و پس از رئسانس، مدیریت و رهبری نظام‌های سیاسی همواره در چارچوب قرار داد اجتماعی و بر اساس رقابت احزاب و رأی اکثریت مردم شکل گرفته و رهبر و رئیس کشور از بین افرادی که منتصب حزب بوده، توسط مردم یا نمایندگان آنان بر می‌گزینند. انقلاب اسلامی ایران ضمن تاکید بر دموکراسی و مراجعه به آراء مردم، راه مطمئن‌تری را برای تضمین سلامت مدیریت و رهبری فرا روی بشریت قرار داد. انتخاب رهبری در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران توسط خبرگان و استناد به معیارها و شاخص‌های مکتب اسلام که به عنوان میراث پیامبر خاتم حضرت محمد (صلی‌الله علیه و آله و سلم) و ائمه معصومین (علیه‌السلام) می‌باشد، برای ما به ارمغان گذاشته شده است.

۴- جامع نگرى دینی، فردی و سامانه‌ای

چشم انداز و افق فرا روی بشریت، در مقایسه با نظام‌های سیاسی، دیدگاه تک بعدی و مادی به همه چیز و نفی متافیزیک و اعتقاد به خدا به طور مطلق، یا تفکر سکولاریستی و قرار دادن اعتقاد به خدا و مبدأ آفرینش، جزو مقوله‌های فردی و در نتیجه حذف اعتقاد به خدا از زندگی بشر بود. اما انقلاب اسلامی برخاسته از جهان بینی و حیانی، این بارز و واقعیت را به بشریت ارائه کرد که آیین و مکتب اسلام دارای جامعیت لازم بوده و عهده دار اداره امور بشر در همه زمینه‌های می‌باشد.

۵- تکیه بر اصالت کمال

جهت گیری اصلی و فراگیر مکتبها و نظام سیاسی، تکیه بر اصالت سود، لذت و سوق دادن بشریت به یک مسابقه نفس گیر برای رسیدن به لذت و بهره بیشتر بوده و هدف از حیات و زندگی را در همین مقوله تعریف کرده‌اند. اما انقلاب اسلامی، افق دیگری پیش روی بشرگشود و آن تکیه بر اصالت کمال و جهت دهی انسان به سمت ارزش‌های متعالی و فراتر از این عالم و ایجاد زمینه تعالی روح و حرکت صحیح در راستای تکامل و سعادت ابدی است.

۶- تقابل با استکبار و استعمار

اگر چه در طول قرون اخیر، بشریت شاهد شخصیت‌ها و جنبش‌های ضداستعماری در بعضی از نقاط جهان بوده است. اما شکل گیری و موفقیت یک انقلاب، ایستادگی در برابر قدرت‌های استکباری و استعماری و استمرار این خصوصیت به رغم همه فشارها از ویژگی‌ها و پدیده خاص انقلاب اسلامی ایران است. آنچه که این انقلاب در فرا روی جهانیان به منصفه ظهور رسانده، این است که با اتکا به مکتب توحیدی اسلام می‌توان در برابر قوی‌ترین قدرت‌ها ایستاد و استقلال را در همه زمینه به ارمغان آورد.

مقاومت ملت ایران در برابر جنگ تحمیلی که یک و نیم برابر جنگ جهانی دوم، دو برابر جنگ جهانی اول، سه برابر جنگ آمریکا و کره، زمان به خود اختصاص داد. با تحمل تمام فشارها، همگی برگرفته از آرمان‌های انقلاب اسلامی است.

۷- حمایت از مستضعفین و مظلومین

از دیگر مختصات انقلاب اسلامی ایران دفاع و حمایت از مظلومین و مستضعفین می‌باشد. حمایت آرمانی و اعتقادی از ملت مظلوم افغانستان در تهاجم اتحاد جماهیر شوروی سابق به آن کشور، پشتیبانی از ملت ستم دیده و بی پناه عراق در زیر فشارهای سنگین حکومت صدام و حمله آمریکا و اشغال نظامی آن کشور، حمایت از مردم لبنان در حمله‌های متعدد رژیم اشغالگر قدس، تا خروج خفت بار سربازان رژیم جعلی رژیم اشغالگر قدس از آن کشور و حمایت از ملت ستمدیده فلسطین، به ویژه در حمله وحشیانه صهیونیستی‌ها به منطقه غزه، مبین رسالت انقلاب اسلامی ایران در دفاع و حمایت از مظلومین و ستمدیدگان است.

۸ - انگاه به قدرت نرم

معمولاً انقلاب‌ها از ناحیه رهبری و جبهه انقلابیون با خشونت و خون ریزی‌های گسترده همراه بوده و در مواردی نیز به شکل کودتا اتفاق می‌افتد. اما انقلاب اسلامی ایران با الگوگیری از نهضت‌های انبیاء (علیه‌السلام) با تکیه بر قدرت نرم، به پیروزی نائل آمد و رهبری انقلاب هیچگاه از اسلحه استفاده نکرد. حتی هنگامی که جمعی از سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سفری به نجف اشرف درصدد اخذ مجوز از حضرت امام (ره) برای مقابله نظامی با رژیم طاغوت بودند، با پاسخ منفی رهبر انقلاب مواجه و طرد می‌شوند.

نقطه اصلی تمرکز رهبران الهی، ذهن و قلب مردم می‌باشد و هدف در مرحله اول تحول، انقلاب ذهنی، قلبی و تفکر در بینش، نگرش و گرایش آحاد مردم به سمت و سوی ذات باریتعالی است. تا با آزادی انسان‌ها از اسارت نفس و طاغوت، در مسیر بندگی و اطاعت از مبدأ هستی و خداوند متعال قرار گیرند.

انقلاب اسلامی و تهدیدات

۱ - گستره تهدیدات

از آن‌جا که انقلاب به معنای دگرگونی و در بعد سیاسی، به مفهوم جابه‌جایی قدرت است. به طور طبیعی نظام سیاسی برخاسته از انقلاب از ناحیه جریان و عناصر برکنار شده، مورد مخالفت قرار گرفته و با تهدیداتی نیز مواجه می‌شود. مؤلفه‌هایی در میزان و عمق و گستره تهدیدات تأثیر گذار است.

الف - چند بعدی بودن انقلاب

معمولاً انقلاب‌ها تک بعدی هستند. گاهی انقلاب دارای ماهیت سیاسی و درصدد تغییر نظام سیاسی از سلطنتی به جمهوری است. گاهی انقلاب اقتصادی است همانند انقلاب‌های سوسیالیستی. گاهی نیز دارای جهت گیری آزادی خواهی است مانند انقلاب کبیر فرانسه. گاهی هم انقلاب دارای ماهیت دینی و اعتقادی بوده، همانند انقلاب اسلامی ایران که در برگیرنده همه ابعاد سیاسی، اقتصادی و فرهنگی است. در این صورت انقلاب با طیف‌های گسترده‌ای از تهدیدات مواجه می‌باشد.

ب - فرا مرزی و فرا منطقه‌ای بودن انقلاب

دایره و قلمرو تأثیر گذاری انقلاب‌ها متفاوت بوده و محدوده برخی انقلاب‌ها، مرزهای جغرافیایی و در قلمرو یک کشور است. قلمرو برخی انقلاب‌ها، از مرزهای یک کشور فراتر

رفته و در سطح منطقه تاثیر گذار است و گاهی نیز قلمرو و گستره انقلاب فرا منطقه‌ای و تاثیر آن در مقیاس جهانی می‌باشد. دایره قلمرو انقلاب اسلامی به وسعت جغرافیایی جهان اسلام بوده و منطقه درگیری آن نیز قدرت‌های استکباری و استثماري خواهد بود و گستره تهدیدات چنین انقلاب و نظامی بستگی به میزان تهدید، برای منافع استکبار و استثمارگران دارد و قدرت‌های استکباری نیز در جبهه اصلی تقابل با این انقلاب و نظام قرار دارند.

۲- ماهیت تهدیدات

بطور کلی تهدیدات به سه دسته تهدیدات، سخت، نیمه سخت و نرم دسته بندی می‌شوند. تهدیدات سخت که ماهیت سخت افزاری داشته و قلمرو آن مرزهای جغرافیایی است و هدف آن تصرف سرزمین و ایجاد حاکمیت با تکیه بر سلاح و تجهیزات می‌باشد. اما در تهدید نرم که دارای ماهیت نرم افزاری و هدف آن تصرف ذهن‌ها و قلب‌های یک جامعه، با تکیه و بهره گیری از رسانه‌های خبری و تبلیغی، از طریق عملیات روانی می‌باشد. انقلاب‌هایی که دارای عمق و گستره وسیع و ماهیت ضد استعماری و استکباری دارند، با انواع و اقسام تهدیدات مواجه خواهند بود.

انقلاب اسلامی ایران با توجه به عمق و گستره آن با طیف‌های گوناگونی از تهدیدات مواجه و قدرت‌های استکباری به سرکردگی آمریکا با راهبرد مقابله با انقلاب و براندازی نظام از هر روش و شیوه‌ای استفاده می‌نماید؛ که اشاره به برخی موارد مفید خواهد بود.

الف- تهدید سخت

در قلمرو فکری و سیاستگذاری استثمارگران و متجاوزین به طور معمول، دستیاری به تهدید سخت برای تصرف سرزمین و اعمال قدرت در کشور مورد هدف در مراحل و مراتب آخر قرار داشته و بیشتر آنچه که در دستور کار قرار می‌گیرد بهره‌گیری از شیوه‌ها و روش‌های دیگر می‌باشد. اما در مورد انقلاب اسلامی ایران با توجه به نگرانی جدی قدرت‌های استکباری و فراهم بودن شرائط مناسب برای بهره‌گیری از تهدید سخت، با تحریک یک عنصر ماجراجو و توسعه طلب در منطقه، با هدف نابودی انقلاب و سقوط نظام اسلامی جنگ تمام عیاری ساماندهی گردید.

جنگ تحمیلی علیه نظام مقدس و نوپای جمهوری اسلامی ایران، یکی از طولانی‌ترین نبردهای تاریخ معاصر به شمار می‌آید. از جهت مدت زمانی، یک ونیم برابر جنگ جهانی اول، دو برابر جنگ جهانی دوم و سه برابر جنگ آمریکا علیه کره بوده است. استکبار جهانی

در این نبرد سخت، خسارت‌های فراوان انسانی و مادی را بر انقلاب اسلامی تحمیل نمود. رهبری و مدیریت عالی انقلاب، حضرت امام خمینی^(ره) و همراهی و مقاومت ملت ایران به رغم شرایط نا برابر، باعث خنثی شدن بزرگ‌ترین توطئه دشمن و زمینه ساز پیروزی ملت ایران شد.

ب - تهدید نیمه سخت

التهاب سال‌های اولیه انقلاب و عدم استقرار نهادهای مسئول موجب گردید تا استکبار با کمک برخی قدرت‌های منطقه‌ای و جریان‌های انحرافی وابسته، در عرصه توطئه دیگر هم وارد شود و با تحریک و پشتیبانی از جریان‌ها و عناصر وابسته آشوب‌ها و درگیری‌هایی را در راستای اجرای تهدید نیمه سخت مدیریت نموده و مدتی نیز نیروهای انقلاب و مردم را در مناطق مرزی و برخی استان‌ها همچون کردستان، خوزستان، آذربایجان شرقی و سیستان و بلوچستان با ایجاد فتنه و آشوب مشغول درگیرهای داخلی کند. در این میان حتی از تحریک برخی عناصر نفوذی و اسان‌های جاه طلب نیز در دستیازی به کودتا هم غافل نماند.

ج - تهدید نرم و ابعاد آن

از آن‌جا که انقلاب اسلامی ایران یک انقلاب مکتبی و اعتقادی، همانند انقلاب انبیاء با تکیه بر مکتب وحی و با ایجاد تحول در ذهن و قلب مردم در صدد دگرگونی تکاملی در نگرش، گرایش و رفتار مردم بوده و همواره با تکیه بر قدرت نرم و شیوه‌های نرم افزاری در راستای تربیت آحاد جامعه و ساختن جامعه‌ای بر مبنای ارزش‌های الهی قرار داشته است. استکبار و کفر جهانی نیز تکیه گاه اصلی خود را در جهت براندازی نظام اسلامی بر روی تهدید نرم استوار نموده و در طول بیش از سه دهه گذشته با انواع دسیسه‌ها همچون جنگ روانی، تقابل با مقدسات، ارزش‌های الهی، تحریم‌ها و فشار بر ذهن جامعه و با تسخیر قلب مردم و جهت دهی در راستای امیال شیطانی خویش، زمینه براندازی را فراهم نموده و تجربه انقلاب‌های مخملی در گرجستان و اکراین را در ایران تکرار نماید. از این رو تلاش اصلی استکبار قرار دادن براندازی در چرخه دموکراسی با ایجاد بستری مناسب که طی آن مردم به عناصر ضعیف‌النفسی روی آورند که با تسلط دشمن بر آنان بستر تحقق اهداف تدوینی آنان فراهم گردد.

انقلاب اسلامی و متغیرها

انقلاب اسلامی ایران یک پدیده و حقیقت مهمی در تاریخ معاصر بود که تأثیر و پیامدهای گسترده‌ای را در ایران، منطقه و جهان از خود به جای گذاشت؛ که از سوی دیگر شاهد متغیرها و پدیده‌هایی در سطح منطقه و جهان هستیم که به نوعی در این انقلاب مؤثر بوده و نمی‌توانند خود را از پدیده‌های جهانی جدا نماید. بلکه باید در برابر پدیده‌های خارجی آمادگی لازم را در خود ایجاد، تا از متغیرهای مثبت بهره‌گیری نموده و حوادث و پدیده‌های منفی را دفع نماید. این متغیرها و پدیده‌ها در سه بخش مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

الف - متغیرهای بین‌المللی

سرعت جهانی سازی

سیر حرکت ارتباطات و در نور دیدن مرزهای جغرافیایی و رشد فزاینده فناوری در عرصه دیجیتال و تبدیل شدن جهان به یک دهکده، با کدخدایی قدرت‌های برخوردار از اطلاعات، فناوری و اقتصاد برتر، زمینه ساز سرعت جهانی سازی با گرایش‌ات، عقائد یکسان برای همه، زبان مشترک برای همگان، کالای یکسان برای مصرف عموم و اطلاعات یکسان برای تغذیه همه بشریت گردیده است.

انتشار و توسعه قدرت به صورت ناهمپراز

تصور این که هژمونی آمریکا و برخورداری از قدرت تبلیحات و اطلاعات برتر، می‌تواند اراده او را به طور مطلق عملی سازد. بر همین اساس آمریکا اراده کرد، دست به کار شکل دهی خاورمیانه بزرگ شود و این حرکت مهم را توسط رژیم صهیونیستی و از لبنان آغاز نمود که با حذف حزب الله به عنوان حلقه اول، زمینه مراحل بعدی فراهم گردد. اما پدیده جدید حاکی از این شد که یک گروه چریکی توانست مهم‌ترین طرح راهبردی آمریکا را در راستای سلطه کامل بر خاورمیانه بهم زده و باطل نماید. این نمونه‌ای از تقابل یک قدرت نا متقارن با قدرت استکباری است.

تولید حوادث محدود یا بازتاب گسترده در جهان

از پدیده‌های نوظهور در عرصه بین‌المللی تولید حادثه‌ای کوچک اما تأثیرگذار در عرصه گسترده است. به عنوان نمونه می‌توان به حادثه اسارت دو سرباز رژیم اشغالگر قدس به دست رزمندگان حزب الله که در حد خود یک حادثه کوچکی بود، اما به یک جنگ تمام

عیار بین رژیم اشغالگر قدس و لبنان و درگیر شدن بسیاری از کشورها و مردم جهان در متوقف کردن جنگ گردید اشاره نمود. نمونه دیگر حادثه یازده سپتامبر است که در حد خود در یک محیط محدود انجام شد، اما بازتاب گسترده جهانی داشت که تأثیر آن در عرصه‌های اقتصادی، سیاسی به ویژه نظامی و لشکرکشی آمریکا به افغانستان و سپس به عراق و تبعات بسیار گسترده دیگر می‌تواند از نتایج آن حادثه باشد.

تقاطع و تلاقی فناوری و افراط گرایی

از دیگر پدیده‌ها با پیامدهای گسترده تلاقی فناوری و فناوری با افراط گرایی است. فرقه‌ای همچون فرقه آوم در ژاپن می‌تواند با دستیابی به فناوری ساخت مواد سمی محیط گسترده‌ای را آلوده و ایجاد نا امنی نماید. تلقی پیش تازان در عرصه فناوری، این است که این اثر در اختیار کسانی است که از مرگ باکی ندارند.

انتقال آسان و ارزان فناوری

گستره ارتباطات رسانه‌ای، اینترنت و تمرکز اطلاعات در فضای سایبر و امکان شکستن قفل و رمزها و عبور از موانع، دسترسی ارزان و آسان به فناوری را فراهم نموده و هر فرد و کشوری می‌تواند به این امکان دست یابد.

گسترش ناامنی به مناطق امن

در گذشته تصور این بود که برخی کشورها توانسته اند کشور خود را به صورت جزیره امنی درآورده و خود را از فضای نا امنی مصون دارند. اما پدیده‌های نوظهور مبتن این واقعیت است که حتی قاره اروپا و آمریکا دیگر جزیره ثبات و قلعه امنی نیست و بلکه فضای نا امنی به آن سوی کره زمین هم تسری یافته است. بالا بردن ضریب امنیتی و کنترل شدید شهروندان آمریکا و سلطه دستگاه‌های امنیتی بر زندگی شخصی افراد مردم، حکایت از فضای ناامنی است که در عصر پست مدرنیسم، بشریت شاهد آن می‌باشد.

جهت گیری غالب، جنگ نرم

عبور از استعمار کهنه به استعمار نو از پدیده‌های مورد تجربه بشر بوده است. اکنون با توجه به ارتباطات رسانه‌ای، عبور غالب از جنگ سخت به جنگ نرم، در دستور کار قدرت‌های سلطه طلب قرار گرفته است. تا به جای جنگ سخت که منجر به خسارت‌ها و برانگیختن افکار بین المللی خواهد شد، براندازی و سلطه بر حکومت‌ها را در قالب جنگ نرم و در بستر ارتباطات دنبال نمایند. بر همین اساس نظر قدرت‌ها روی جنگ نرم تمرکز یافته است.

تمرکز براندازی در بستر دموکراسی

از پدیده‌های نوظهور عصر حاضر جایگزین شدن چرخه براندازی و جابجایی قدرت‌ها توسط قدرت‌های بزرگ در بستر دموکراسی است که در قالب انقلاب‌های مخملی از آن یاد می‌شود. آنچه در سال‌های اخیر در کشورهای اوکراین، گرجستان و قزاقستان اتفاق افتاده، جهت‌گیری قدرت در کشورهای ذکر شده، به سمت روسیه در راستای منافع آمریکا تغییر مسیر دادند؛ و با عنایت به هزینه کم این نوع براندازی در مقایسه با جنگ سخت، آمریکا در صدد توسعه و تجربه این تاکتیک در دیگر کشورهایی باشد.

ب- متغیرهای منطقه‌ای

بخش دوم از متغیرها، پدیده و واقعیت‌هایی است که در دهه‌های اخیر، فرا روی بشر قرار گرفته و این پدیده‌ها پیامدهای خاص خود را برای جهانیان داشته و دارد؛ که به برخی موارد مهم اشاره می‌شود.

تثبیت و توسعه روز افزون قدرت انقلاب اسلامی

به رغم تلاش استکبار برای جلوگیری از استقرار و رشد انقلاب و نظام اسلامی ایران، انقلاب در ایران نه تنها تثبیت شد، بلکه شاهد توسعه قدرت آن در سطح منطقه خاورمیانه نیز هستیم. شکل‌گیری دولت اسلامی در عراق، استمرار خط مقاومت در حکومت سوریه و تحکیم قدرت حزب الله در لبنان همگی مبین توسعه قدرت انقلاب است. استکبار جهانی مجبور به اعتراف، مبنی بر شکل‌گیری هلال شیعی، یا هلال بی ثبات ساز راهبردی در راستای اسلام‌هراسی شده است. اگرچه دایره هلال اسلامی را گسترده‌تر و شامل شرق اروپا، خاورمیانه، جنوب روسیه تا شمال آفریقا در امتداد می‌دانند، ولی کانون این هلال را ایران معرفی می‌کنند.

مهندسی معکوس دموکراسی

تلاش استکبار این بود که بتواند در قالب جنگ نرم، در بستر دموکراسی و به قدرت رساندن جریان‌ها و عناصر وابسته در منطقه، منافع خود را تأمین نماید. اما مهندسی معکوس موجب شده، تا در هر نقطه‌ای از خاورمیانه که به نوعی آزادی نسبی در انتخابات فراهم شود، نتیجه برخلاف مصالح آمریکا و اروپا رقم زده خواهد شد. آنچه در سالیان اخیر در ترکیه، عراق، فلسطین و برخی دیگر کشورها اتفاق افتاد حکایت از این واقعیت دارد.

تغییر بافت سیاسی و توازن قوا

با تغییر کمی و کیفی در وضعیت حزب الله و همبستگی بین سوریه، عراق و ترکیه و تقویت روحیه مقاومت در ملت فلسطین، جبهه مقاومت در کنار ایران، زمینه تغییر در موازنه قوا را به سود جبهه اصول گرایی و دین گرایی فراهم نموده است.

جهانی شدن مسئله فلسطین

از پدیده‌های فراوری بشریت عبور مسئله فلسطین از جغرافیای جهان اسلام و بین‌المللی شدن مشکل فلسطین است. چیزی که برای جریان استکبار و رژیم صهیونیستی قابل تصور نبود. عکس العمل ملت‌های جهان در قبال جنگ غزه و راه افتادن کاروان‌ها به منظور شکستن محاصره غزه از سوی کشورها و ملل غیراسلامی مبین بین‌المللی شدن موضوع فلسطین است.

افزایش هزینه دفاع از رژیم اشغالگر قدس

اهداف اولیه شکل گیری رژیم صهیونیستی در منطقه خاورمیانه و حد فاصل بین قاره آسیا و آفریقا، در راستای جلوگیری از وحدت جهانی اسلام و سلطه بر منابع انرژی و حفظ منافع استعماری اروپا و آمریکا بوده است. هر چند تلاش شد رژیم غاصب از نیل تا فرات را در تصرف داشته باشد. اما پدیده امروزی محصور شدن رژیم جعلی رژیم اشغالگر قدس در چهار دیواری سرزمین غصب شده و بر باد رفتن آرزوی‌های دیرینه است، رژیم اشغالگر قدس در حال حاضر چندان نفعی هم برای اروپا و آمریکا ندارد. بلکه باید هزینه بالایی را از جیب ملت خود برای حفظ آن پرداخت نمایند.

ناهماهنگی در عناصر قدرت آمریکا

ویژگی‌های جدید منطقه خاورمیانه و پیچیدگی شرایط حاکم بر این نقطه حساس و عدم موفقیت طرح‌های آمریکا، در بکارگیری قدرت سخت یا نرم، ناهماهنگی‌های خاصی را بین مراجع سیاستگذاری آمریکا به وجود آورده است. از یک سوی بین کاخ سفید و بنتاگون و از سوی دیگر بین سازمان سیا و کنگره و محافل مذکور با لابی صهیونیست‌ها، اختلاف و چندگانگی مشاهده می‌شود که تصمیم گیری‌ها را با مشکل جدی مواجه ساخته است.

کاهش پایگاه مردمی رژیم‌های ارتجاع عرب

تضاد بین منافع آمریکا و اروپا در حفظ وضع موجود رژیم‌های ارتجاعی در خاورمیانه و مصالح ملت‌های مسلمان باعث کاهش پایگاه مردمی، برخی رهبران جهان عرب شده است. تبعیت رژیم عربستان از سیاست‌های آمریکا و همکاری با رژیم صهیونیستی در جنگ سی و سه روزه علیه حزب الله و جنگ بیست و دو روزه غزه و حرکت حکومت‌های مصر و اردن در همین مسیر، به ویژه همکاری رژیم مصر در محاصره غزه با رژیم اشغالگر قدس، همه و همه زمینه ساز جدایی حکومت‌ها و رهبران برخی کشورهای عربی از ملت‌ها شده است.

گرایش روزافزون مردم منطقه نسبت به انقلاب اسلامی

حجم انبوه تبلیغات و جنگ روانی استکبار در سراسر جهان، به ویژه منطقه خاورمیانه علیه جمهوری اسلامی ایران و ترسیم چهره زشت و نا مناسب از نظام اسلامی در جهت جدا کردن ملت‌ها از انقلاب اسلامی انجام شده و می‌شود. اما به رغم تلاش جبهه استکبار، میزان علاقه و گرایش ملت‌ها حتی در بین ملت‌های غیر مسلمان به انقلاب ایران بیشتر گردیده و روز به روز بیشتر می‌شود. نوع استقبال مردم از رهبران و مسئولین ایران در سفر به کشورهای جهان مبین این حقیقت است. این اقبال و توجه ملت‌ها به انقلاب و رهبری و مدیران عالی جمهوری اسلامی مرهون وفاداری و پابندی به اصول و مبانی و ایستادگی در برابر زیادخواهی قدرت‌های استکباری است.

فقدان متحد متعهد

بعضاً این سؤال مطرح است که چرا جمهوری اسلامی ایران با توجه به مجموعه شعارها و خط و مشی‌ها، در جهان کنونی تنهاست؟ پاسخ؛ این است که این تنهایی ناشی از ایستادگی انقلاب اسلامی بر سرپیمان‌ها و اتکا به اصول و مبانی الهی و اسلامی است. زیرا اکثریت، یا همه قدرت‌ها در هر کشوری در جهت حفظ منافع خود در چارچوب شرایطی، حرکت کرده و استقامت‌ها و ایستادگی‌ها آرمانی و فرا ملی نمی‌باشد. اما جمهوری اسلامی ایران به صورت آرمانی و از روی رسالت در برابر قدرت‌های استکباری ایستادگی نموده و دفاع آن هم از آرمان فلسطین ابزاری و بر اساس مصالح مقطعی نمی‌باشد. از این رو نمی‌توان در این عصر انتظار متحد متعهدی که با تمام آرمان‌ها با ایران همراهی نماید داشت.

ج - متغیرهای داخلی

انقلاب اسلامی در عرصه داخلی نیز با متغیرها و پدیده‌هایی روبرو است که واکاوی و توجه به آن‌ها از یک سو، در اصلاح روند حرکت انقلاب مؤثر بوده و از سوی دیگر می‌تواند ریشه بسیاری از چالش‌ها را مشخص نماید.

در این بخش امکان بررسی همه متغیرها به ویژه متغیرهای فراوان مثبت وجود ندارد. بلکه در این فرصت، بیشتر به پدیده‌های چالش‌زا و عواملی که به عنوان ریشه چالش‌ها قابل ارزیابی است، پرداخته خواهد شد.

وجود دو برداشت متفاوت نسبت به حاکمیت دینی

از پدیده‌های بسیار تأثیرگذار در عرصه داخلی وجود دو برداشت متفاوت، از حاکمیت دینی در بین مدیران، سیاستمداران و احزاب، جریان‌های سیاسی و شخصیت‌های نظام بوده و این تفاوت در دو دیدگاه، از ابتدای انقلاب تاکنون بر بسیاری از حوادث سایه انداخته و می‌تواند ریشه بسیاری از چالش‌ها باشد.

این دو دیدگاه متفاوت در برگزیده، ابعاد گوناگونی از حاکمیت دینی است که می‌تواند اصل حاکمیت دینی، میزان پیوستگی دین با سیاست، منشأ مشروعیت رهبری و قوانین، اختیارات ولی فقیه، تیم اداره کشور و منابع انسانی و ده‌ها موضوع دیگر را پوشش دهد. از جمله مسائل و موضوعات مورد بحث سیاست خارجی، راهبرد فرهنگی و سیاسی، میزان تعهد و تعبد به اجرای احکام دینی، خط و مشی اقتصادی و موضوعات راهبردی هسته‌ای و حقوق بشر است و همچنین چگونگی و میزان تقابل با قدرت استکباری آمریکا و دفاع از آرمان فلسطین و مستضعفین در قلمرو دوگانگی برداشت قرار می‌گیرد.

یک نگاه متکی به اصول و مبانی دینی و مبتنی بر گفتمان نبوی و علوی که در صدد پیاده کردن اسلام به عنوان مکتب و آیین جامع و در برگزیده همه مصالح و نیازهای بشر بر اساس مدل حکومتی پیامبر اعظم (صلی‌الله علیه و آله وسلم) و حضرت علی (علیه‌السلام) با توجه به شرایط امروز جامعه بوده و دیدگاه دیگری که با نگاه گزینشی به برخی اصول و آموزه‌ها در صدد تلفیق بین آموزه‌های دینی با دیگر آموزه‌های غربی و عاریه گرفتن از دیگر مکتب‌هاست.

یک دیدگاه ایستادگی مقابل استکبار و کفر جهانی را یک رسالت، مأموریت و تکلیف دانسته و تلاش و همت آن در مسیر انجام تکلیف است و شرط موفقیت همه جانبه را ایستادگی

نهایی می‌داند و دیدگاه دیگر نگاه محافظه کارانه و ابزاری داشته و در هر فشاری تلاش دارد انعطاف لازم را از خود نشان دهد.

یک گفتمان معتقد و تأکید دارد بر اجرای همه احکام الهی در جامعه و تعهد و تعبد نسبت به احکام در چارچوب سنت نبوی و فقه جواهری و گفتمان دیگر بر خطومشی تسامح و تساهل به عنوان برداشت خود از آموزه‌های دینی اصرار ورزیده و معتقد است اسلام دین تسامح و تساهل است و باید در اجرای احکام موازنه لازم را مد نظر داشت و نمی‌توان حقوق بشر و دیدگاه سازمان‌های بین‌المللی را نادیده انگاشت.

یک نگرش معتقد است، به شایسته سالاری و تأکید بر رعایت معیارهای ارزشی برخاسته از قرآن و روایات و سیر پیامبر (صلی‌الله علیه و آله وسلم) و ائمه معصومین (علیه‌السلام) برای گزینش مدیران و پوشش مشاغل مدیریتی و نگرش دیگر با تکیه بر شعار حقوق شهروندی و برخورداری همه افراد با هر گرایش و اعتقادی برای تصدی مشاغل، چندان توجهی به معیارهای ارزشی نداشته و در دوره تصدی قدرت نیز افراد و شخصیت‌هایی که نگاه درستی به حاکمیت دینی نداشته و معتقد به تفکیک دین از سیاست بودند به کار گرفته و در صدد حذف گزینش‌ها برآمدند.

۱/۱- ملاک حقانیت گفتمان

مسئله اصلی برای حق جویان و کسانی که در تلاش هستند تا در مسیر حق و صراط مستقیم حرکت نمایند، دستیابی به گفتمان صحیح و استاندارد است. آنچه در این زمینه می‌توان گفت: این است که گفتمان دینی از آن خدایت که از طریق پیامبر (صلی‌الله علیه و آله وسلم) و ائمه علیه‌السلام به بشریت عرضه شده و اصول و مبانی که پیامبر در حکومت اسلامی در شبهه جزیره عربستان تأسیس کرده می‌باشد.

پیامبر (صلی‌الله علیه و آله وسلم) نمادها و محورهایی را برای شاخص حق تعیین کردند که مصادیق آن ائمه اطهار علیه‌السلام بودند. پیامبر (صلی‌الله علیه و آله وسلم) می‌فرماید: «مَعِ الْحَقِّ وَ الْحَقُّ مَعِ عَلِيٍّ»^۱ و در مورد تکلیف مردم در عصر غیبت نیز از سوی ائمه اطهار (علیه‌السلام) معیارها و نمادهای حق مداری و حق‌گویی بیان شده است.

امام عصر عجل الله فرجه می‌فرماید: «أَمَّا الْخَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى رَوَاةٍ خَدِيشًا فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي عَلَيْكُمْ وَ أَنَا حُجَّتُ اللَّهِ»^۱ در بیان امام عصر عجل الله فرجه حجت و ملاک برای حق مداری، علما و فقها جامع الشرائط که مصداق کامل آن ولی فقیه مبسوط الید می‌باشد. بنابر این گفتمان ولی فقیه ملاک حقانیت است و دیگر گفتمان‌ها باید با آن گفتمان مورد سنجش قرار گیرد.

تبلور گفتمان دینی در حضرت امام(ره) و مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)

از پدیده‌های مهم این بود که پس از پانزده قرن و به دنبال تلاش و جهاد بسیاری از علما و مجاهدین، سرانجام گفتمان نبوی که گفتمان الهی و دینی و برگرفته از وحی بود، در سرزمین ایران جامعه عمل پوشید و دیگر گفتمان‌ها از صحنه خارج شدند. در این عرصه ملاک حقانیت گفتمان، دیدگاه و نظریه ولی فقیه است و گفتمان صحیح و استاندارد حضرت امام و رهبری معظم انقلاب به عنوان نماد گفتمان حق، تبلور یافت. البته جامعه انقلابی به غیر از گفتمان امام و رهبری با گفتمان‌ها و دیدگاه‌های دیگر هم مواجه بوده است. همچون گفتمان ملی‌گرایی لیبرال، از سوی نهضت آزادی و جبهه ملی و بنی صدر و منافقین و گفتمان سکولاریستی لیبرال از سوی اصلاح طلبان و دیگر گفتمان‌ها که ملاک ارزش گذاری برای گفتمان، بستگی به میزان انطباق آن‌ها با گفتمان حضرت امام و رهبری دارد.

چرخش قدرت بین دو گفتمان

نفس اختلاف در گفتمان‌ها و نظریه‌ها یک واقعیت و به نوعی قابل تحمل است. اما در مواردی باعث بروز مشکل و بحران می‌گردد.

نخست ابراز و اظهار گفتمان‌های غیر صحیح در برابر گفتمان فقهانی و تقابلی با رهبری در تربیون‌های رسمی، توسط خواص و اصرار بر آن گفتمان‌ها و دیگر قرار گرفتن طرفداران دیگر گفتمان‌ها در عرصه قدرت و به ویژه قوه مجریه یا مقننه که در مساطعی از تاریخ انقلاب اسلامی، در دوره بنی صدر یا دوره اصلاح طلبان شاهد این موضوع بوده‌ایم.

گفتمان بنی صدر و اصلاح طلبان در مورد اصل ولایت فقیه و قلمرو کاربردی آن و بسیاری از مسائل اساسی انقلاب و نظام دینی با گفتمان حضرت امام در تقابل قرار داشت و همین

مسئله در مقاطعی حساسی از تاریخ انقلاب زمینه ساز دوگانگی در عرصه قدرت و حاکمیت نظام شده بود.

عبور برخی جریان‌ها و شخصیت‌ها از خطوط قرمز

تحول در نگرش و رفتار برخی جریان‌ها و شخصیت‌ها نسبت به مبانی اندیشه امام راحل و عبور برخی شخصیت‌ها و جریان‌ها از خطوط قرمز از جمله پدیده‌های منفی عرصه داخلی بود. تردید در اصل ولایت فقیه و منشأ مشروعیت آن و قرار گرفتن در موضع انفعال و جهت گیری محافظه کارانه در برابر آمریکا، از جمله مصادیق این تحول بود که با محکمت و اصول دیدگاه امام ^(ره) و رهبری در تضاد و تقابل قرار دارد. مشکل و پیچیدگی در این زمینه بود که این تحول و استتاله در وضعیت برخی از شخصیت‌ها و جریان‌های مدعی خط امام و منتسب به امام ^(ره) اتفاق افتاد.

گسست و ریزش در برخی خواص

از دیگر پدیده‌ها در طول دوره انقلاب اسلامی، گسست و ریزش در برخی خواص بود که یا در تقابل با امام و رهبری قرار گرفتند، یا در موضع توقف و سکوت و بی‌طرفی نسبت به حق و باطل واقع شدند یا به صورت دو طرفه و دویل، با دو طرف ماجرا همکاری داشتند و به تعبیر دیگر هم مدعی همراهی با جبهه انقلاب و همراهی با امام و رهبری بودند و هم با جریان مخالف و فتنه‌گر مرتبط بوده و برای آن‌ها نوعی پشتیبان و موجب دلگرمی و تقویت روحیه می‌شدند. البته این گسست و ریزش در خواص فقط از مختصات عصر ما نبوده، بلکه در انقلاب‌های توحیدی پیشین هم اینگونه حوادث به وقوع پیوسته است. همچون انقلاب حضرت موسی بن عمران ^(علیه‌السلام) و انقلاب صدر اسلام به رهبری پیامبر اعظم ^(صلی‌الله علیه و آله) و ماجراهای تلخ پس از رحلت آن بزرگوار و بروز ظهور حادثه عاشورا، اما تکرار آن پس از تجربیات گذشته در این عصر بسیار جای تعجب و دور از انتظار بوده است.

نقش گفتمان اسلام لیبرال در امنیت و اقتدار ملی

جبهه استکبار به رهبری آمریکا پس از ناکامی‌ها، در براندازی نظام اسلامی ایران با جنگ سخت و اقدامات ایدایی نیمه سخت، راهبرد خود را در جبهه جنگ نرم استوار کرده و جنگ نرم را در چرخه دموکراسی و در قالب انقلاب مخملی از نوع اقداماتی که در منطقه آسیای میانه و قفقاز انجام شد، قرار داده است.

پدیده تأثیرگذار در امنیت و اقتدار ملی، همسویی جبهه استکبار با جریان طرفدار گفتمان اسلام لیبرال و سکولار، در عرصه انتخابات می‌باشد. جهت گیری و سرمایه‌گذاری آمریکا و متحدان اروپایی آن همواره در راستای حمایت از گفتمان غیر دینی و غیر فقه‌پسند بوده، تا بتواند با تقویت و قرار دادن جریان اصلاح طلب لیبرال در عرصه قدرت، زمینه براندازی نظام را فراهم نماید. حمایت همه جانبه آمریکا و اروپا از جریان اصلاح طلب در فتنه سال ۱۳۸۸ و سرمایه‌گذاری‌ها، همه در این راستا بوده که متأسفانه این مسئله با امنیت و اقتدار ملی گره خورده و باری مشترک این گفتمان با بیگانگان بازی بسیار خطرناکی است که اولین قربانی آن هم خود آن‌ها خواهند بود.

استقرار قدرت در جبهه اصول‌گرایان

از پدیده‌های بسیار مهم و تأثیرگذار در بازگشت به گفتمان حضرت امام (ره) و مؤثر در خنثی سازی توطئه‌های براندازی استکبار، استقرار قدرت در جبهه اصول‌گرایان است که از سال ۱۳۸۰ به بعد این حرکت شروع شد و در سه مرحله انتخابات شوراها، قوه مقننه و مجریه، قدرت در مجموعه اصول‌گرایان جریان یافت و این پدیده زمینه‌های رشد و تعالی و پیشرفت را در عرصه‌های مختلف به ویژه موضوع هسته‌ای و ارتقاء جایگاه ایران در سطح منطقه خاورمیانه و جهان فراهم نمود.

ریشه‌های چالش چیست؟

با بررسی همه جانبه در ماهیت و ابعاد و چالش‌های نظام، به نظر می‌رسد یکی از مهم‌ترین و زیربنایی‌ترین عوامل چالش‌های فرا روی نظام همان برداشت و وجود دو تفکر و دو گفتمان، پیرامون حاکمیت دینی و دست به دست شدن قدرت، در روند حرکت نظام و حاکمیت جریان و گفتمان غیر استاندارد و هماهنگ با خارج در عرصه قدرت می‌باشد. راه کار تقابل با چالش‌ها در مرحله اول «بازشناسی انقلاب اسلامی» و بررسی تفاوت آن با دیگر انقلاب‌های معاصر و نظام‌های غربی و شرقی و شناساندن گفتمان امام و رهبری که برخاسته از گفتمان نبوی و علوی است. استقرار گفتمان فقه‌پسندی و تداوم نظام ولایتی، علاوه بر حضور مردم بر محور رهبری، اقتضا دارد مدیران و قانون‌گزاران در عرصه قدرت از جنس گفتمان رهبری باشند. آنچه پیش روی دارید «بازشناسی انقلاب اسلامی» است.

باید متذکر شد که هدف از پژوهش و بررسی، تاریخ نویسی، وقایع نگاری، یا تبیین چگونگی وقوع انقلاب اسلامی نیست. بلکه سه نقطه مورد هدف است. شامل

۱- چیرستی و بیان ماهیت ۲- چرایی ۳- چگونگی تحقق، می‌باشد.